

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
Πληροφορίες: Π.Παναγιωτακοπούλου
Τηλέφωνο: 2131516475
e-mail: ypertns@ypakp.gr

Αθήνα
Αριθ. Εσωτ. Πρωτ.: 1426

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

ΚΟΙΝ. : Πολιτική Γραμματεία Υφυπουργού
Κοινωνικής Ασφάλισης

ΘΕΜΑ: «Κριτική στις εξαγγελίες και αιτήματα των συνταξιούχων.»

ΣΧΕΤ: Η με αρ. πρωτ.482/24-10-2022 Ερώτηση.

Σε απάντηση της σχετικής Αναφοράς, με την οποία κατατέθηκε στη Βουλή από τη Βουλευτή κα Α. Αδαμοπούλου το από 12-10-2022 Δελτίο Τύπου του Ενιαίου Δικτύου Συνταξιούχων στο οποίο διατυπώνονται τα αιτήματα κατάργησης της προσωπικής διαφοράς, χορήγησης αυξήσεων στις συντάξεις πάνω από το ύψος του πληθωρισμού, επαναφοράς του ΕΚΑΣ για τους χαμηλοσυνταξιούχους, επαναφοράς της 13ης σύνταξης για όλους και την καταβολή του συνόλου των αναδρομικών, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Α. Αναφορικά με την προσωπική διαφορά και τις αυξήσεις στα ποσά των συντάξεων.

1. Με την ψήφιση του ν.4387/2016, θεσπίστηκε από 13.5.2016 νέος τρόπος υπολογισμού των συντάξεων που καταβάλλονται από τον e-ΕΦΚΑ. Από την ημερομηνία αυτή και εφεξής οι καταβαλλόμενες κύριες συντάξεις υπολογίζονται με βάση τα άρθρα 7, 8 & 28 του ν.4387/2016, όπως ισχύουν. Εξάλλου, με τα άρθρα 14 & 33 του ίδιου νόμου, όπως ισχύουν και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθείσες αριθ. οικ.26083/887/2016 (1605 Β') και Φ.11221/οικ.10772/382/9.3.2021 (1082 Β') υπουργικές αποφάσεις, επανυπολογίσθηκαν από 1.1.2019 οι καταβαλλόμενες ή καταβλητέες κατά την 12.5.2016 κύριες συντάξεις σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν.4387/2016, στο πλαίσιο εφαρμογής των ενιαίων κανόνων του e-ΕΦΚΑ (λήψη εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης) και της προστασίας των συντάξεων αυτών, με την πρόβλεψη χορήγησης προσωπικής διαφοράς, στις περιπτώσεις που το καταβαλλόμενο ποσό συντάξεων είναι μεγαλύτερο από αυτό που θα προκύψει κατά το στάδιο της αναπροσαρμογής τους.

2. Ο νέος τρόπος υπολογισμού των συντάξεων (εθνική και ανταποδοτική) καταλαμβάνει το σύνολο των συνταξιούχων του Φορέα, τόσο δηλαδή των συνταξιοδοτηθέντων προ της 13.5.2016 (παλαιοί συνταξιούχοι) όσο και εκείνων που συνταξιοδοτήθηκαν μετά από αυτήν, ενώ για λόγους προστασίας των συντάξεων υπάρχει πρόβλεψη για την διατήρηση προσωπικής διαφοράς τόσο για τους συνταξιοδοτηθέντες προ της 13.5.2016, όσο και για εκείνους που συνταξιοδοτήθηκαν μετά από αυτήν και κατ' έτος έως την 31.12.2018, για την ομαλή μετάβαση στο νέο σύστημα υπολογισμού των συντάξεων.

3. Σύμφωνα με την παρ. 2β του άρθρου 14 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 25 του ν.4670/2020, αν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων είναι μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει από τον υπολογισμό τους σύμφωνα με την παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο, συμψηφιζόμενο κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του, με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει κατ' εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού.

Επιπλέον, σύμφωνα με την παρ. 3β.α του ως άνω άρθρου, οι κύριες συντάξεις που έχουν απονεμηθεί ή εκκρεμεί η απονομή τους πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 και έχουν επανυπολογισθεί σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του ίδιου άρθρου υπολογίζονται εκ νέου από 1.10.2019 σύμφωνα με τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 2 της παραγράφου 5 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016, ενώ, σύμφωνα,

Διανομή μέσω 'ΤΡΙΔΑ' με UID: 637b4702eb32ff008d76e812 στις 07/12/22 10:08

με την παρ 3.β.β. του ίδιου άρθρου, από την 1.10.2019 αν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων είναι μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει από τον υπολογισμό τους σύμφωνα με τον πίνακα 2 της παραγράφου 5 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά, συμψηφιζόμενο κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του, με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 4α του άρθρου 25 του ν. 4670/2020.

4. Συγκεκριμένα, με την παρ. 4α του άρθρου 25 του ν. 4670/2020 ορίζεται ότι από 1.1.2023 το συνολικό ποσό της σύνταξης αυξάνεται κατ' έτος με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με βάση τον συντελεστή που προκύπτει από το άθροισμα του ετήσιου ποσοστού μεταβολής του ΑΕΠ συν το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους, διαιρούμενου δια του δύο (2) και δεν υπερβαίνει το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή.

5. Με βάση τα ανωτέρω, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο δεν αποκλείει την θετική αναπροσαρμογή (αύξηση) των συντάξεων όσων συνταξιούχων διατηρούν θετική προσωπική διαφορά μελλοντικά, θέτει όμως ως προϋπόθεση η προσωπική αυτή διαφορά να έχει προηγουμένως μηδενιστεί μέσω του συμψηφισμού της με τις προβλεπόμενες στο άρθρο 25 παρ. 4α του ν.4670/2020 αναπροσαρμογές/αυξήσεις των συντάξεων.

6. Όσον αφορά την προσωπική διαφορά στις επικουρικές συντάξεις αυτή πλέον δεν υφίσταται, καθώς μετά την εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 96 του ν.4387/2016, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 44 του ν.4670/2020, οι ήδη καταβαλλόμενες επικουρικές συντάξεις έως 30 Σεπτεμβρίου 2019, που αφορούν αιτήσεις που είχαν υποβληθεί έως 31 Δεκεμβρίου 2014, συνεχίζουν να καταβάλλονται από 1η Οκτωβρίου 2019 στο ύψος του ποσού που είχαν διαμορφωθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις στις 31.12.2014.

Η αναπροσαρμογή των επικουρικών συντάξεων διενεργείται σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 96 του ν.4387/2016, όπως έχει αντικατασταθεί με το άρθρο 44 του ν.4670/2020 και την προβλεπόμενη - από την παρ. 4 του άρθρου 96 ν.4387/2016 - αριθμ. 17537/989/06.05.2020 (Β'1887) υπουργική απόφαση των Τεχνικών Παραμέτρων. Σύμφωνα με το άρθρο 6 της εν λόγω Υ.Α, περί μηχανισμού εξισορρόπησης, οι συντάξεις δεν αναπροσαρμόζονται στην περίπτωση που αν αφαιρεθούν τα έξοδα από τα έσοδα, το αποτέλεσμα θα προκύπτει αρνητικό, λαμβάνοντας υπόψη τα απολογιστικά στοιχεία της προηγούμενης χρήσης. Κατά τη χρονική περίοδο αυξημένων εισφορών (έως δηλαδή τις 31/05/2022), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 97 του ν. 4387/2016, οι συντάξεις δεν αναπροσαρμόζονται στην περίπτωση που, αν αφαιρεθούν τα έξοδα από τα έσοδα του Ταμείου, το αποτέλεσμα είναι είτε αρνητικό είτε μικρότερο από το 0,5% των εισφορών, λαμβάνοντας υπόψη τα απολογιστικά στοιχεία της προηγούμενης χρήσης.

7. Σημειώνεται επίσης ότι σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 14 ν. 4387/2016, όπως ισχύει, από την 1.1.2017 και ανά τριετία, η Εθνική Αναλογιστική Αρχή εκπονεί υποχρεωτικά αναλογιστικές μελέτες, οι οποίες επικυρώνονται από την Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με αντικείμενο τη συνεχή παρακολούθηση της εξέλιξης της εθνικής συνταξιοδοτικής δαπάνης. Με ειδικό νόμο ανακαθορίζονται οι συντάξεις με στόχο τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος. Το ύψος των ανωτέρω δαπανών για την εθνική, την ανταποδοτική και την επικουρική σύνταξη, προβαλλόμενο έως το έτος 2060, δεν πρέπει να υπερβαίνει το περιθώριο αύξησης των 2,5 ποσοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ, με έτος αναφοράς το 2009.

B. Αναφορικά με την επαναφορά της 13^{ης} σύνταξης και του ΕΚΑΣ

1. Στο πλαίσιο των δημοσιονομικών ορίων και δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν βάση του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013 – 2016, με την Υποπαρ. Β4 της Παρ. Β και την Υποπαρ.ΙΑ6 της Παρ. ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 προβλέφθηκε η κατάργηση από 1.1.2013 των επιδομάτων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, καθώς και του επιδόματος αδείας για όλους τους συνταξιούχους του Δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα.

2. Με τις διατάξεις του άρθρου 120 του ν. 4611/2019 (Α' 73), προβλέφθηκε η χορήγηση 13ης σύνταξης στους δικαιούχους κύριας σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου, στους δικαιούχους προσυνταξιοδοτικής παροχής και στους δικαιούχους επιδομάτων σύνταξης με αιτία την αναπηρία, το ύψος της οποίας καθοριζόταν με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου.

Το ανωτέρω όμως θεσμικό πλαίσιο τροποποιήθηκε στη συνέχεια με το άρθρο 47 του ν. 4670/2020, με το οποίο καταργήθηκε η χορήγηση της 13ης σύνταξης και προβλέφθηκε η από 1.1.2020 εγγραφή δαπάνης ύψους 0,5% του ΑΕΠ στον ετήσιο κοινωνικό προϋπολογισμό. Η κατάργηση της εν λόγω παροχής, της οποίας το ετήσιο κόστος εκτιμήθηκε στο 0,5% του ΑΕΠ, κρίθηκε σκόπιμη, προκειμένου να

είναι δυνατή η κάλυψη αφενός του κόστους νέων πολιτικών, όπως η άρση των περικοπών στις επικουρικές συντάξεις, η αύξηση των κύριων συντάξεων λόγω των αυξημένων ποσοστών αναπλήρωσης του ν. 4670/2020 και αφετέρου η κάλυψη της δαπάνης πολιτικών πρόνοιας, κοινωνικής αλληλεγγύης και υγείας.

3. Όσον αφορά το ΕΚΑΣ, σημειώνεται ότι αυτό καταργήθηκε από 1.1.2020 ως επακόλουθο της θέσπισης της εθνικής σύνταξης με το ν.4387/2016, καθώς και οι δύο παροχές (ΕΚΑΣ και εθνική σύνταξη) αποτελούν μη ανταποδοτικές παροχές χρηματοδοτούμενες κατ' αποκλειστικότητα από τον Κρατικό Προϋπολογισμό και όχι από την καταβολή ασφαλιστικών εισφορών των ασφαλισμένων. Για το λόγο αυτό δεν αντιμετωπίζεται θέμα επαναχορήγησής του.

Γ. Αναφορικά με την καταβολή αναδρομικών ποσών από περικοπές συντάξεων

1. Όσον αφορά τις κύριες συντάξεις, με τις διατάξεις του άρθρου 114 του ν.4714/2020 (148 Α'), όπως ισχύει, προβλέφθηκε, σε συμμόρφωση με τις αριθμ. 1439-1443/2020 αποφάσεις του ΣΤΕ, για τους συνταξιούχους του ιδιωτικού τομέα η επιστροφή των ποσών μειώσεων συντάξεων, οι οποίες επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 4051/2012 (Α' 40) και του άρθρου πρώτου Παρ. ΙΑ Υποπαρ. ΙΑ.5 περ. 1 του ν. 4093/2012 (Α' 222) κατά το χρονικό διάστημα 6/2015-5/2016. Ειδικά για τους συνταξιούχους του πρώην Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (ΝΑΤ), τα προς επιστροφή ποσά υπολογίζονται με βάση τις μειώσεις που επιβλήθηκαν στις κύριες συντάξεις τους κατ' εφαρμογή της αριθ. 476/28-02-2012 (Β' 499) απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.

2. Ομοίως, με τις διατάξεις του άρθρου 33 του ν.4734/2020 (196, Α'), σε συμμόρφωση της Διοίκησης με τις ανωτέρω αποφάσεις του ΣΤΕ, προβλέφθηκε για τους συνταξιούχους του δημόσιου τομέα, τους συνταξιούχους υπαλλήλους των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίου υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς και τους συνταξιούχους υπαλλήλους του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το καθεστώς του ν.δ. 3395/1955 (Α' 276), η επιστροφή αναδρομικά ποσών μειώσεων συντάξεων τα οποία αντιστοιχούν σε περικοπές και μειώσεις κύριων συντάξεων των ως άνω κατηγοριών συνταξιούχων, οι οποίες επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή της Υποπαρ. Β3 της Παρ. Β' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 κατά το χρονικό διάστημα 6/2015 έως 5/2016.

3. Για την υλοποίηση των ανωτέρω εκδόθηκαν οι αριθμ Φ.11321/35005/1528/13.10.2020 και 37311/1610/13.10.2020 (4536 Β) κοινές υπουργικές αποφάσεις με τις οποίες εξειδικεύτηκε ο τρόπος επιστροφής των ποσών μειώσεων συντάξεων του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, αντίστοιχα. Στις εν λόγω ΚΥΑ προβλέπεται ρητά ότι κατά την καταβολή των σχετικών ποσών δεν διενεργείται παρακράτηση φόρου, σύμφωνα με το άρθρο 60 του ν. 4172/2013 (Α' 167), ούτε και παρακράτηση ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 43Α του ν. 4172/2013.

4. Σύμφωνα εξάλλου με την παράγραφο 4 του άρθρου 114 του ν.4714/2020, όπως ισχύει, με την καταβολή των ποσών της παρ. 1 οι αξιώσεις των συνταξιούχων του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα αντίστοιχα για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις κύριων, επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, κατά το χρονικό διάστημα από τις 11.6.2015 έως τη δημοσίευση του ν. 4387/2016, δυνάμει των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, αποσβένονται, ενώ η προβλεπόμενη απόσβεση δεν καταλαμβάνει τις εκκρεμείς ενώπιον των δικαστηρίων δίκες κατά τον χρόνο δημοσίευσης του σχετικού νόμου.

Σημειώνεται ότι, αναφορικά με τα παραπάνω έχουν εκδοθεί οι 1403-1407/2022 αποφάσεις Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, με τις οποίες κρίθηκε ότι οι διατάξεις του άρθρου 114 του ν.4714/2020 δεν αντίκειται στα άρθρα 17 και 25 του Συντάγματος και το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου ΕΣΔΑ.

Δ. Αναφορικά με τη συνολική στήριξη του διαθέσιμου εισοδήματος των συνταξιούχων

Σε κάθε περίπτωση την τελευταία τριετία έχουν ληφθεί μια σειρά πρωτοβουλιών με τη μορφή είτε μόνιμων είτε έκτακτων μέτρων που έχουν βελτιώσει σημαντικά το βιοτικό επίπεδο των συνταξιούχων.

Επιγραμματικά χρήσιμο κρίνεται να αναφερθεί:

- Η μόνιμη αύξηση των ποσοστών αναπλήρωσης των συνταξιούχων με πάνω από 30 έτη ασφάλισης.
- Η μείωση του συντελεστή του πρώτου φορολογικού κλιμακίου για εισοδήματα έως €10.000 κατά 13 ποσοστιαίες μονάδες, από 22% σε 9% κάτι που συνεπάγεται ετήσιο όφελος έως €177 για τους συνταξιούχους
- Η μείωση κατά 1 ποσοστιαία μονάδα για όλα τα υπόλοιπα φορολογικά κλιμάκια μετά το πρώτο, με ωφελομένους και τους συνταξιούχους, μεταξύ άλλων.

- Η μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 35% μεσοσταθμικά
- Οι επιλεκτικές μειώσεις στην έμμεση φορολογία με ωφελημένους και συνταξιούχους.
- Η ακύρωση της περικοπής των επικουρικών συντάξεων για συνταξιούχους με άθροισμα κύριας και επικουρικής σύνταξης άνω των 1.300 ευρώ μηνιαίως.
- Η αύξηση των εθνικών συντάξεων στους ομογενείς από την Αλβανία και την πρώην Σοβιετική Ένωση.
- Οι αυξήσεις στους εργαζόμενους συνταξιούχους, καθώς μειώθηκε η περικοπή σύνταξης συνταξιούχου που απασχολείται από 60% σε 30%.
- Η αύξηση των συντάξεων που καταβάλλονται στα ορφανά τέκνα, καθώς πλέον δικαιούνται σύνταξη και από τους δύο γονείς σε ποσοστό 50%.
- Η κατάργηση της έκτακτης εισφοράς αλληλεγγύης για τα εισοδήματα από συντάξεις και όχι μόνον.

Στα παραπάνω μόνιμα μέτρα προστίθενται και άλλα έκτακτου χαρακτήρα, όπως

- Η επιστροφή αναδρομικών 1,4 δις ευρώ μετά την απόφαση του ΣτΕ
- Η ενίσχυση 250 ευρώ τον Δεκέμβριο του 2021 και 200 ευρώ τον Απρίλιο του 2022 σε χαμηλοσυνταξιούχους και ανασφάλιστους υπερήλικες

Και βεβαίως, η οριζόντια στήριξη που αφορά και συνταξιούχους με επιδότηση σε λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου και φυσικά το επίδομα θέρμανσης.

Υπενθυμίζεται τέλος ότι η διαδικασία της εφαρμογής της αύξησης των συντάξεων κατά 7,75% για πρώτη φορά εδώ και 12 χρόνια, αναμένεται να επηρεάσει θετικά περίπου 1,7 εκατομμύρια συνταξιούχους που αντιπροσωπεύουν πάνω από το 60% των συνταξιούχων.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

Π.ΤΣΑΚΛΟΓΛΟΥ